

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1915.

Första kammaren.

Nr 4.

Torsdagen den 21 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Herr *Hallberg* anmälde, att han under gårdagen inställt sig vid riksdagen.

Justerades protokollet för den 15 i denna månad.

Herr statsrådet friherre *Beck-Friis* avlämnade

dels Kungl. Maj:ts nådiga skrivelse angående förordnande av en statsrådsledamot att utöva den befattning med riksdagsärenden, som enligt § 46 riksdagsordningen tillkommer en ledamot av statsrådet;

dels ock Kungl. Maj:ts nådiga propositioner:

nr 4, med förslag till lag om ändrad lydelse av 30 kap. rättegångsbalken, till lag om ändrad lydelse av 49 och 230 §§ utskökningslagen samt till lag angående Kungl. Maj:ts högsta domstols tjänstgöring på avdelningar; och

nr 5, med förslag till instruktion för riksdagens justitieombudsman och instruktion för riksdagens militieombudsman.

Ledighet från riksdagsgöromålen under en månad från denna dag beviljades herr *Larsson, Johan*, på grund av följande nu upplästa läkarintyg:

Ledamoten av riksdagens första kammare herr *Johan Larsson* från Presstorp, som lider av arterioskleros, är för hälsans vårdande i behov av frihet från riksdagsarbetet under en månad från denna dag. Detta intygas på heder och samvete.

Göteborg den 18 januari 1915.

G. Heüman,
leg. läk.

Företogs val av tio ledamöter i konstitutionsutskottet. Därvid avlämnades 144 valsedlar, som godkändes och efter partibeteckning ordnades i tre särskilda grupper så, att en grupp bildades av 84 valsedlar med överskrift »nationella partiet», en andra grupp av 46 valsedlar med överskrift »liberala samlingspartiet» och en tredje grupp av 14 valsedlar med överskrift »socialdemokratiska gruppen».

Härpå bestämdes till den utsträckning, som för utseende av föreskrivet antal ledamöter var nödigt, för varje grupp ordningen mellan namnen å gruppens valsedlar, och blevo därvid med iakttagande av härför stadgade grunder namnen uppförda så, som här efteråt sägs.

För »nationella partiet» uppfördes såsom

- nr 1 herr Clason,
- » 2 » Bellinder,
- » 3 » Ekman, Karl Johan,
- » 4 » von Geijer,
- » 5 » Kjellén,
- » 6 » von Mentzer,

vilka sex namn i denna följd upptagits å gruppens alla valsedlar.

För »liberala samlingspartiet» uppfördes såsom

- nr 1 herr Hellberg,
- » 2 » Mannheimer,
- » 3 » Stadener,

vilka tre namn i denna följd upptagits å gruppens alla valsedlar.

För »socialdemokratiska gruppen» uppfördes

herr Olsson, Olof,
vilket enda namn förekom å gruppens alla valsedlar.

Härefter vidtogs enligt givna bestämmelser fördelningen av platserna mellan de olika valsedelgrupperna, och befunnos därvid nedannämnda personer hava blivit till ledamöter i utskottet valda i följande ordning:

herr Clason	från »nationella partiet»,
» Hellberg	» »liberala samlingspartiet»,
» Bellinder	» »nationella partiet»,
» Ekman, Karl Johan,	» » » » ,
» Mannheimer	» »liberala samlingspartiet»,
» von Geijer	» »nationella partiet»,
» Kjellén	» » » » ,
» Stadener	» »liberala samlingspartiet»,
» von Mentzer	» »nationella partiet»,
» Olsson, Olof,	» »socialdemokratiska gruppen»,

sedan ordningen mellan de två sistnämnda blivit genom lottning bestämd.

Företogs val av tolv ledamöter i statsutskottet. Därvid avlämnades 144 valsedlar, som godkändes och efter partibeteckning ordnades i tre särskilda grupper så, att en grupp bildades av 84 valsedlar med överskrift »nationella partiet», en andra grupp av 46 valsedlar med överskrift »liberala samlingspartiet» och en tredje grupp av 14 valsedlar med överskrift »socialdemokratiska gruppen».

Härpå bestämdes till den utsträckning, som för utseende av föreskrivet antal ledamöter var nödigt, för varje grupp ordningen mellan namnen å gruppens valsedlar, och blevo därvid med iakttagande av härför stadgade grunder namnen uppförda så, som här efteråt sägs.

För »nationella partiet» uppfördes såsom

- nr 1 herr Swartz,
- » 2 » Jonsson, Olof,
- » 3 » Strömberg,
- » 4 » Ericson, Hans,
- » 5 » Åström,
- » 6 » Ekelund,
- » 7 » Nilsson, Johan,

vilka sju namn i denna följd upptagits å gruppens alla valsedlar utom en.

För »liberala samlingspartiet» uppfördes såsom

- nr 1 herr Kvarnzelius,
- » 2 » Lamm,
- » 3 » Ekman, Carl G.
- » 4 » Pers,

vilka fyra namn i denna följd upptagits på gruppens alla valsedlar.

För »socialdemokratiska gruppen» uppfördes

herr Lindblad, A. C.,

vilket enda namn förekom å gruppens alla valsedlar.

Härefter vidtogs enligt givna bestämmelser fördelningen av platserna mellan de olika valsedelgrupperna, och befunnos därvid nedannämnda personer hava blivit till ledamöter i utskottet valda i följande ordning:

herr Swartz	från »nationella partiet»,
» Kvarnzelius	» »liberala samlingspartiet»,
» Jonsson, Olof,	» »nationella partiet»,
» Strömberg	» » » » ,
» Lamm	» »liberala samlingspartiet»,
» Ericson, Hans	» »nationella partiet»,
» Åström	» » » » ,
» Ekman, Carl G.,	» »liberala samlingspartiet»,
» Lindblad, A. C.,	» »socialdemokratiska gruppen»,

herr Ekelund, från »nationella partiet»,
 » Nilsson, Johan, » » »
 » Pers » »liberala samlingspartiet»,
 sedan ordningen i fråga om nionde och tionde platserna blivit
 genom lottning bestämd.

Företogs val av tio ledamöter i bevillningsutskottet. Därvid
 avlämnades 144 valsedlar, som godkändes och efter partibeteck-
 ning ordnades i tre särskilda grupper så, att en grupp bildades
 av 84 valsedlar med överskrift »nationella partiet», en andra
 grupp av 47 valsedlar med överskrift »liberala samlingspartiet»
 och en tredje grupp av 13 valsedlar med överskrift »socialdemo-
 kratiska gruppen».

Härpå bestämdes till den utsträckning, som för utseende av
 föreskrivet antal ledamöter var nödigt, för varje grupp ordningen
 mellan namnen å gruppens valsedlar, och blevo därvid med iakt-
 tagande av härför stadgade grunder namnen uppförda så, som här
 efteråt sägs.

För »nationella partiet» uppfördes såsom

- nr 1 herr Hammarström,
- » 2 friherre Beck-Friis, C. Joachim,
- » 3 herr Ericsson, Ollas A.,
- » 4 » Lyckholm,
- » 5 » Antonsson,
- » 6 friherre Fleming.

vilka sex namn i denna följd upptagits å gruppens alla valsedlar.

För »liberala samlingspartiet» uppfördes såsom

- nr 1 herr Karlsson, K. G.,
- » 2 » Eklund, Oskar, G.,
- » 3 » Bergström,

vilka tre namn i denna följd upptagits å gruppens alla valsedlar
 utom en.

För »socialdemokratiska gruppen» uppfördes

herr Bäckström,
 vilket enda namn förekom å gruppens alla valsedlar.

Härefter vidtogs enligt givna bestämmelser fördelningen av
 platserna mellan de olika valsedelgrupperna, och befunnos därvid
 nedannämnda personer hava blivit till ledamöter i utskottet valda
 i följande ordning:

herr Hammarström,	från »nationella partiet»,
» Karlsson, K. G.,	» »liberala samlingspartiet»,
friherre Beck-Friis,	
C. Joachim,	» »nationella partiet»,
herr Ericsson, Ollas, A.	» » » »
» Eklund, Oskar, G.,	» »liberala samlingspartiet»,

herr Lyckholm,	från »nationella partiet»,
» Antonsson,	» » » » ,
» Bergström,	» »liberala samlingspartiet»,
friherre Fleming,	» »nationella partiet»,
herr Bäckström,	» »socialdemokratiska gruppen».

Företogs val av åtta ledamöter i bankoutskottet. Därvid avlämnades 142 valsedlar, som godkändes och efter partibeteckning ordnades i två särskilda grupper så, att en grupp bildades av 83 valsedlar med överskrift »nationella partiet» och en andra grupp av 59 valsedlar med överskrift »liberala samlingspartiet».

Härpå bestämdes till den utsträckning, som för utseende av föreskrivet antal ledamöter var nödigt, för vardera gruppen ordningen mellan namnen å gruppens valsedlar, och blevo därvid med iakttagande av härför stadgade grunder namnen uppförda så, som här efteråt sägs.

För »nationella partiet» uppfördes såsom

nr 1 herr von Stapelmohr,
 » 2 » Hedenstierna,
 » 3 » Trapp,
 » 4 » Hallin,
 » 5 » Gustafsson,

vilka fem namn i denna följd upptagits å gruppens alla valsedlar.

För »liberala samlingspartiet» uppfördes såsom

nr 1 herr Neiglick,
 » 2 » Ekman, J. E:son,
 » 3 » Wickman,

vilka tre namn i denna följd upptagits å gruppens alla valsedlar.

Härefter vidtogs enligt givna bestämmelser fördelningen av platserna mellan de båda valseedelgrupperna, och befunnos därvid nedannämnda personer hava blivit till ledamöter i utskottet valda i följande ordning:

herr von Stapelmohr	från »nationella partiet»,
» Neiglick	» »liberala samlingspartiet»,
» Hedenstierna	» »nationella partiet»,
» Ekman, J. E:son	» »liberala samlingspartiet»,
» Trapp	» »nationella partiet»,
» Hallin	» » » » ,
» Wickman	» »liberala samlingspartiet»,
» Gustafsson	» »nationella partiet».

Företogs val av åtta ledamöter i lagutskottet. Därvid avlämnades 144 valsedlar, som godkändes och efter partibeteckning ordnades i två särskilda grupper så, att en grupp bildades

av 84 valsedlar med överskrift »nationella partiet» och en andra grupp av 60 valsedlar med överskrift »liberala samlingspartiet».

Härpå bestämdes till den utsträckning, som för utseende av föreskrivet antal ledamöter var nödigt, för vardera gruppen ordningen mellan namnen å gruppens valsedlar, och blevo därvid med iakttagande av härför stadgade grunder namnen uppförda så, som här efteråt sägs.

För »nationella partiet» uppfördes såsom

- nr 1 herr af Ekenstam,
- » 2 » Trana,
- » 3 » Gezelius,
- » 4 » greve Lagerbjelke,
- » 5 » herr Johanson,

vilka fem namn i denna följd upptagits å gruppens alla valsedlar.

För »liberala samlingspartiet» uppfördes såsom

- nr 1 herr Söderbergh,
- » 2 » Stårner,
- » 3 » Alexanderson,

vilka tre namn i denna följd upptagits å gruppens alla valsedlar.

Härefter vidtogs enligt givna bestämmelser fördelningen av platserna mellan de båda valsedelgrupperna, och befunnos därvid nedannämnda personer hava blivit till ledamöter i utskottet valda i följande ordning:

herr af Ekenstam, från »nationella partiet»,	
» Söderbergh	» »liberala samlingspartiet»,
» Trana	» »nationella partiet»,
» Stårner	» »liberala samlingspartiet»,
» Gezelius	» »nationella partiet»,
greve Lagerbjelke	» » » » ,
herr Alexanderson	» »liberala samlingspartiet»,
» Johanson	» »nationella partiet».

Företogs val av åtta ledamöter i jordbruksutskottet. Därvid avlämnades 143 valsedlar, som godkändes och efter partibeteckning ordnades i två särskilda grupper så, att en grupp bildades av 84 valsedlar med överskrift »nationella partiet» och en andra grupp av 59 valsedlar med överskrift »liberala samlingspartiet».

Härpå bestämdes till den utsträckning, som för utseende av föreskrivet antal ledamöter var nödigt, för vardera gruppen ordningen mellan namnen å gruppens valsedlar, och blevo därvid med iakttagande av härför stadgade grunder namnen uppförda så, som här efteråt sägs.

För »nationella partiet» uppfördes såsom:

- nr 1 herr Odelberg,
- » 2 » Ericsson, Aaby,
- » 3 » Paulson,
- » 4 » Fahlén,
- » 5 » Lindblad, Ernst A.,

vilka fem namn i denna följd upptagits å gruppens alla valsedlar.

För »liberala samlingspartiet» uppfördes såsom:

- nr 1 herr Petersson, P. Alfred,
- » 2 » Holmquist,
- » 3 » Hellström,

vilka tre namn i denna följd förekommo å gruppens alla valsedlar.

Härefter vidtogs enligt givna bestämmelser fördelningen av platserna mellan de båda valsedelgrupperna, och befunnos därvid nedannämnda personer hava blivit till ledamöter i utskottet valda i följande ordning:

herr Odelberg	från »nationella partiet»,
» Petersson, P. Alfred,	» »liberala samlingspartiet»,
» Ericsson, Aaby,	» »nationella partiet»,
» Holmquist,	» »liberala samlingspartiet»,
» Paulson,	» »nationella partiet»,
» Fahlén,	» » » »
» Hellström,	» »liberala samlingspartiet»,
» Lindblad, Ernst A.,	» »nationella partiet».

Under förrättande av valet till ledamöter i jordbruksutskottet hade herr talmannen uppstått och avlägsnat sig, varefter ledningen av kammarens förhandlingar övertagits av herr vice talmannen.

Upplästes och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade nådiga skrivelse med tillkännagivande, att Kungl. Maj:t i nåder förordnat statsrådet, Kommendören av Kungl. Nordstjärneorden, andra klassen, juris kandidaten Steno Johannes Stenberg att under innevarande riksdag utöva den befattning med riksdagsärenden, som jämlikt § 46 riksdagsordningen tillkommer en ledamot av statsrådet; och skulle underrättelse om denna nådiga skrivelses innehåll genom utdrag av protokollet meddelas vederbörande utskott samt riksdagens kanslideputerade.

Vid föredragning av de under sammanträdet avlämnade nådiga propositionerna blevo dessa på begäran bordlagda.

Avlämnades och bordlades följande motioner:

nr 5, av greve *Wachtmeister, Axel*, om ändring av § 5 mom.

3 i lagen angående skyldighet för kommuner och enskilda att fullgöra rekvisitioner för krigsmaktens behov;

nr 6, av herr *Ekman, Karl Johan*, angående skrivelse till Konungen med begäran om framläggande av förslag i fråga om beredande åt Stockholms stad av egen stiftsstyrelse och egen biskop;

nr 7, av herr *Trapp*, angående skrivelse till Konungen med begäran om förslag till ändring i gällande bestämmelser rörande den skattefrihet, som i 11 § av förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt för visst fall medgivits kooperativ förening;

nr 8, av herr *Thyrén*, angående pension för professoren J. E. Lehmann; och

nr 9, av herr *Beckman*, om anslag för anställande av djupborrningar i Skåne och sydligaste delen av Halland.

Anmälades och bordlades riksdagens kanslideputerades memorial nr 1, angående antagande av tjänstemän i riksdagens kansli.

Herr vice talmannen tillkännagav, att talmannen och de ledamöter, som fått i uppdrag att jämte talmannen tillsätta kammarens kansli och vaktbetjäning, ansett nödigt, att nu anställdes i kansliet tre förste notarier, tretton notarier med skyldighet att vara underkastade den förändring i tjänstgöring, som kunde föranledas därav, att sekreteraren ägde till sitt biträde vid förandet och uppsättandet av kammarens protokoll använda en av notarierna, vidare en förste kanslist, en registrator och sex kanslister samt såsom betjäning en förste vaktmästare och fjorton vaktmästare med skyldighet för betjäningen att, i den mån så erfordrades och ske kunde, tjänstgöra även på annat håll inom riksdagen, och hemställde herr vice talmannen, huruvida kammaren godkände, att nämnda personal tillsvidare anställdes hos kammaren.

Härtill svarades ja.

Därefter tillkännagavs, att i enlighet härmed antagits såsom *förste notarier*: kanslirådet C. F. Voug, revisorn i statskontoret G. Aman-Nilsson och kamreraren i statskontoret A. Vide; *notarier*: amanuensen i lantförsvarsdepartementet friherre O. T. Hermelin, protokollssekreteraren C. A. T. Bergendahl, sekreteraren hos arméförvaltningen A. Göransson, kanslisekreteraren O. L. Rooth, revisorn i kammarrätten K. Norén, byrådirektören i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen G. C. A. Lindencrona, amanuensen i generalpoststyrelsen P. G. Widegren, amanuensen i statskontoret A. W. Fredén, e. o. hovrättsnotarien F. Thorvall, juris doktorn och fil. licentiaten C. G. Melander, assistenten vid telegrafverket E. O.

Schalin, juris studeranden A. Lundman samt amanuensen i ecklesiastikdepartementet G. H. Berggren; *förste kanslist*: revisorn i domänstyrelsen H. J. Modigh; *registrator*: f. d. fortifikationskassören H. F. W. Geete; *kanslister*: revisorn i postsparbanken B. S. Henning, t. f. kanslisekreteraren I. Myrberg, ombudsmanen i telegrafstyrelsen F. W. Funch, protokollssekreteraren J. R. Fast, amanuensen i riksarkivet E. M. Wærn samt juris studeranden H. Eriksson; *förste vaktmästare*: W. Willberg; *vaktmäsiare*: J. E. Sjöberg, K. J. G. Carlsson, Carl O. Eriksson, G. R. Larsson, Chr. Jensen, C. G. Malmström, W. H. Wickstrand, G. Tillman, J. E. Lundvall, G. Henrik Eriksson, N. I. Karlkvist, M. Jonas Eriksson, T. R. Palm och B. O. Ohlsson.

Justerades sju protokollsutdrag för denna dag.

Kammarens sammanträde avslutades kl. 12,47 e. m.

In fidem

A. v. *Krusenstjerna*.
